บทบรรณาธิการ

คำถาม หลอกลวงเอาเอกสารสัญญาของผู้อื่นไปจะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๐๔๖๒๕๓๖

จำเลยตกลงให้ค่านายหน้าโจทก์ ๔๐,๐๐๐ บาท และได้บันทึกข้อตกลงไว้ในสัญญาฉบับที่อยู่กับโจทก์ ต่อมาจำเลยได้หลอกลวงเอาสัญญาฉบับดังกล่าวไปจากนางอำนวยภริยาโจทก์โดยทุจริต ทำให้โจทก์ไม่สามารถใช้เอกสารดังกล่าวในการดำเนินคดีแก่จำเลย การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิดฐานฉ้อโกงหรือไม่

เห็นว่า ความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา **มาตรา ๓๔๑ นอกจากจะเป็นการหลอกลวงผู้อื่นให้ทำ ถอนหรือทำลายเอกสารสิทธิแล้ว ยังบัญญัติว่าโดยการหลอกลวงนั้นทำให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามด้วย** ทรัพย์สินนั้นหมายความรวมทั้งทรัพย์และวัตถุไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและถือเอาได้ และทรัพย์หมายความว่าวัตถุมีรูปร่าง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗, ๑๓๘ ดังนั้น **เอกสารสัญญาแม้จะเป็นเพียงกระดาษแผ่นเดียวก็ถือว่าเป็นทรัพย์ เมื่อจำเลยหลอกลวงเอาเอกสารสัญญาของโจทก์ไปจึงครบองค์ประกอบของความผิดฐานฉ้อโกง**

คำถาม ลูกจ้างมีหน้าที่นำเศษเหล็กไปส่งแก่ลูกค้าตามคำสั่งของนายจ้าง เอาเศษเหล็กไปขาย เป็นความผิดฐานลักทรัพย์หรือยักยอก

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๗๙๓/๒๕๕๖

จำเลยทั้งสองเป็นลูกจ้างของโจทก์ร่วม มีหน้าที่นำเศษเหล็กไปส่งแก่ลูกค้าของโจทก์ร่วมตามคำสั่งของโจทก์ร่วม จำเลยทั้งสองจึงมีสิทธิ**เพียงยึดถือดูแลไว้แทนนายจ้างชั่วเวลาในขณะปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น** สิทธิครอบครองยังอยู่ที่โจทก์ร่วม การที่จำเลยทั้งสองเอาเศษเหล็กไปขาย จึงเป็นความผิดฐานลักทรัพย์นายจ้างหาใช่ความผิดฐานยักยอกไม่ ศาลฎีกามีอำนาจปรับบทลงโทษจำเลยทั้งสองให้ถูกต้องได้ไม่ถือเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยทั้งสอง

คำถาม เจ้าหนี้ยื่นฟ้องลูกหนี้ให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานละเมิดคดีอยู่ระหว่างพิจารณา ลูกหนี้โอนขายทรัพย์สินให้แก่บุคคลอื่น (โดยศาลยังมิได้พิพากษาว่าลูกหนี้ต้องรับผิดต่อเจ้าหนี้หรือไม่) ดังนี้จะเป็นความผิดฐานโกงเจ้าหนี้ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๙๘/๒๕๓๕ สภาพการเป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้ระหว่างผู้ถูกละเมิดและผู้ต้องรับผิดจากมูลละเมิด เกิดขึ้นทันทีที่มีการทำละเมิดขึ้น คำพิพากษาของศาลในคดีแพ่งที่บังคับให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กันมิได้เป็นการก่อให้เกิดหนี้ แต่เป็นการบังคับตามความรับผิดแห่งหนี้ที่ได้มีต่อกัน ถือได้ว่าจำเลยเป็นลูกหนี้โจทก์นับแต่ขณะที่ลูกจ้างกระทำละเมิดในทางการที่จ้างทำให้โจทก์เสียหายแล้ว และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๐ ก็มิได้ถือเอาคำพิพากษาของศาลให้รับผิดในทางแพ่งมาเป็นองค์ประกอบความผิดในทางอาญา เพียงแต่จำเลยรู้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้จะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลแล้วได้ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่นซึ่งทรัพย์ใดแกล้งให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงเพื่อมิให้โจทก์ได้รับชำระหนี้ ก็เป็นความผิดแล้ว

คำถาม ผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ที่ห้องขังของสถานีตำรวจ วิ่งหลบหนีออกจากห้องขังขณะที่เจ้าพนักงานตำรวจจะนำตัวออกจากห้องขังเพื่อไปพิมพ์ลายนิ้วมือ แต่เจ้าพนักงานตำรวจจับกุมได้ในตัวอาคารของสถานีตำรวจเอง จะเป็นความผิดสำเร็จหรือพยายาม

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๙๑๕/๒๕๓๗ จำเลยเป็นผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ที่ห้องขังของสถานีตำรวจ เวลา ๘ นาฬิกา นายดาบตำรวจ ส. เสมียนคดี แจ้งความประสงค์ต่อนายดาบตำรวจ ก. ซึ่งปฏิบัติหน้าที่สิบเวรว่าได้รับคำสั่งจากพนักงานสอบสวนให้มาพิมพ์ลายนิ้วมือของจำเลย นายดาบตำรวจ ก. ไขกุญแจห้องขังเปิดประตูเพื่อใส่กุญแจมือจำเลยก่อนนำจำเลยออกจากห้องขัง แต่จำเลยวิ่งสวนทางออกมาวิ่งหลบหนีไปทางบันไดสิบตำรวจตรี ฉ. ซึ่งยืนอยู่ตรงที่พักบันไดประสบเหตุดังกล่าวจึงเข้าสกัดจับจำเลยไว้ได้ การที่จำเลยซึ่ง**ถูกควบคุมตัวในห้องขังสถานีตำรวจ**อันเป็นการควบคุมที่เจ้าพนักงานตำรวจจัดกำหนดขอบเขตเอาไว้ ออกจากขอบเขตดังกล่าวโดยผู้มีอำนาจควบคุมจำเลยยังมิได้อนุญาตในลักษณะของการวิ่งหลบหนีออกมาพ้นเขตควบคุมแล้วไม่ว่าเจ้าพนักงานตำรวจจะติดตามจับกุมจำเลยได้หรือไม่ก็ตาม การกระทำของจำเลยย่อมเป็นการหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกคุมขังของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเป็นความผิดสำเร็จแล้ว

ไม่จำเป็นต้องหลบหนีให้พ้นออกจากตัวอาคารของสถานีตำรวจจึงจะถือว่าการหลบหนีสำเร็จ

คำถาม นายทะเบียนขีดชื่อบริษัทออกจากทะเบียนและศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้จดชื่อกลับเข้าสู่ทะเบียน จะถือว่าบริษัทยังมีสภาพเป็นนิติบุคคลอันเจ้าหนี้ของบริษัทจะใช้สิทธิฟ้องร้องบริษัทได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๗๖/๒๕๕๖ การที่นายทะเบียนขีดชื่อจำเลยที่ ๑ ออกจากทะเบียนตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๗๓/๓ อันเป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ การถอนทะเบียนห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดร้าง ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดย พ.ร.บ. แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๑๘) ฯ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เช่นนี้ **การขีดชื่อบริษัทดังกล่าวออกจากทะเบียน**ย่อมเป็นไปตามมาตรา ๑๒๗๓/๓ กล่าวคือ **บริษัทนั้นสิ้นสภาพนิติบุคคลตั้งแต่นายทะเบียนขีดชื่อบริษัทออกจากทะเบียน**และบริษัทที่ถูกขีดชื่อจะกลับคืนฐานะนิติบุคคลอีกครั้งเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้จดชื่อบริษัทกลับคืนเข้าสู่ทะเบียนตามมาตรา ๑๒๗๓/๔ เมื่อปรากฏว่าในวันที่โจทก์ยื่นคำฟ้องจำเลยที่ ๑ เป็นคดีล้มละลายนั้น **ศาลยังไม่ได้มีคำสั่งให้จดชื่อจำเลยที่ ๑ กลับคืนเข้าสู่ทะเบียน** จำเลยที่ ๑ จึงยังคงสิ้นสภาพนิติบุคคลอยู่ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยที่ ๑ ส่วนที่โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๑ ยังมีสภาพเป็นนิติบุคคลอยู่เพราะอยู่ระหว่างดำเนินการชำระบัญชีตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๔๙ นั้น เห็นว่า กรณีของจำเลยที่ ๑ เป็นการถอนทะเบียนบริษัทจำกัดร้าง กรณีจึงต้องบังคับตามบทบัญญัติในหมวด ๖ **หาใช่เป็นการเลิกบริษัทแล้วจะต้องมีการชำระบัญชี**ตามบทบัญญัติในหมวด ๔ ส่วนที่ ๘ ซึ่งจะต้องดำเนินการชำระบัญชีตามบทบัญญัติในหมวด ๕ แต่อย่างใดไม่

คำถาม เจ้าของรวมในที่ดินจะอ้างว่าได้มาซึ่งทางภาระจำยอมโดยอายุความในที่ดินกรรมสิทธิ์รวมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินของตนเองอีกแปลงหนึ่งได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๐๕๖/๒๕๕๖ ป.พ.พ.มาตรา ๑๓๘๗ บัญญัติว่า อสังหาริมทรัพย์อาจต้องตกอยู่ในภาระจำยอมอันเป็นเหตุให้เจ้าของต้องยอมรับกรรมบางอย่างซึ่งกระทบถึงทรัพย์สินของตนหรือต้องงดเว้นการใช้สิทธิบางอย่างอันมีอยู่ในกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์แก่อสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น ภาระจำยอมจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประกอบด้วยหลักเกณฑ์ประการหนึ่งด้วยคือ **อสังหาริมทรัพย์ทั้งสองอสังหาริมทรัพย์**

จะต้องเป็นของเจ้าของต่างคนกัน ถ้าเป็นของเจ้าของเดียวกันไม่มีทางจะเกิดภาระจำยอมได้ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ว. เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๒๓๔ และในขณะเดียวกันก็เป็น**เจ้าของรวมในที่ดินพิพาท** ซึ่งสิทธิในการใช้ทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์รวมต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมคนอื่นเช่นนี้ การใช้สิทธิในทางเดินออกสู่ทางสาธารณะของ ว. จึงเป็นเพียงการใช้สิทธิในฐานะเจ้าของรวม ไม่ใช่เป็นการโดยปรปักษ์ที่จะขัดต่อสิทธิของเจ้าของรวมคนอื่นได้ ดังนั้น เมื่อ ว. ยังเป็นเจ้าของรวมในที่ดินพิพาทอยู่**ภาระจำยอมจึงไม่เกิด**

คำถาม ทำนิติกรรมขายฝากอำพรางการกู้ยืมเงิน หากนิติกรรมการกู้ยืมเงินนั้น ผู้ทำนิติกรรมขายฝากมีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้กู้ด้วย จะถือว่าคู่กรณีในนิติกรรมทั้งสองนิติกรรมเป็นฝ่ายเดียวกันหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๘๓๔/๒๕๕๖ นิติกรรมอำพรางตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ.มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง นั้น คู่กรณีจะต้องแสดงเจตนาทำนิติกรรมขึ้นสองนิติกรรม คือ นิติกรรมหนึ่งแสดงให้ปรากฏออกมาโดยเปิดเผยคู่กรณีไม่ประสงค์จะให้มีผลบังคับอย่างใดตามกฎหมาย ส่วนอีกนิติกรรมหนึ่งเป็นนิติกรรมที่ไม่เปิดเผย เรียกว่านิติกรรมที่ถูกอำพรางปกปิดไว้โดยคู่กรณีประสงค์จะให้นิติกรรมที่อำพรางปกปิดไว้นั้นใช้บังคับระหว่างกันเองได้ไม่ต้องการผลบังคับจากนิติกรรมที่แสดงให้ปรากฏออกมา แม้**คู่กรณีในเรื่องนิติกรรมอำพรางจะต้องมีเพียงคู่เดียว**ก็ตาม แต่คดีนี้**โจทก์เป็นสามีของ อ.** ผู้กู้ ทั้งยังเป็นผู้ค้ำประกันในสัญญากู้เงิน ซึ่ง อ. ก็เบิกความตอบคำถามค้านทนายจำเลยว่า โจทก์มีความประสงค์ต้องการใช้เงิน แสดงว่าโจทก์มีส่วนได้เสียในเงินกู้ดังกล่าวด้วย **การที่โจทก์และ อ. ทำนิติกรรมดังกล่าวจึงมีผลประโยชน์ร่วมกันและถือได้ว่าเป็นฝ่ายเดียวกัน** ดังนี้ แม้คู่กรณีในนิติกรรมขายฝากจะเป็นนิติกรรมระหว่างโจทก์กับจำเลย ส่วนนิติกรรมการกู้ยืมเป็นนิติกรรมระหว่าง อ. กับจำเลย ก็ถือได้ว่าคู่กรณีในนิติกรรมทั้งสองนิติกรรมนั้นเป็นคู่กรณีเดียวกัน ฟังได้ว่า**นิติกรรมขายฝากเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้ยืม**จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ต้องบังคับตามสัญญาเงินกู้ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ